

Ευαγγελικό Ανάγνωσμα Κυριακής ΙΖ' Λουκά (Ασώτου)

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Λουκ. ιε' 11 - 32 (12-02-2023)

Πρωτότυπο Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἄσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ

τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἦσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι! Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. Οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὐρέθη. Καὶ ἥρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριπον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ’ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὐρέθη.

Νεοελληνικὴ Απόδοση

Εἶπε ὁ Κύριος αὐτῇ τὴν παραβολή· «Κάποιος ἄνθρωπος εἶχε δύο γιους. Ὁ μικρότερος ἀπ’ αὐτοὺς εἶπε στον πατέρα του· «πατέρα, δώσε μου το μερίδιο της περιουσίας που μου αναλογεῖ»· κι ἐκεῖνος τοὺς μοίρασε τὴν περιουσία. Ὑστερα ἀπὸ λίγες μέρες ὁ μικρότερος γιὸς τα μάζεψε ὅλα καὶ ἐφυγε σε χώρα μακρινή. Εκεί σκόρπισε τὴν περιουσία του κάνοντας ἄσωτη ζωή. Ὅταν τα ξόδεψε ὅλα, ἔτυχε νὰ πέσει μεγάλη πείνα στὴ χώρα ἐκείνη, καὶ ἀρχισε κι αὐτός νὰ στερεῖται. Πήγε λοιπὸν κι ἐγίνε ἐργάτης σε ἓναν ἀπὸ τοὺς πολίτες ἐκείνης τῆς χώρας, ὁ ὁποῖος τον ἔστειλε στα χωράφια του νὰ βόσκει χοίρους. Ἐφτασε στο σημεῖο νὰ θέλει νὰ χορτάσει με τα ξυλοκέρατα που ἔτρωγαν οἱ χοῖροι, ἀλλὰ κανένας δεν του ἔδινε. Τελικὰ συνήλθε καὶ εἶπε· «πόσοι ἐργάτες τοῦ πατέρα μου ἔχουν περισσὸ ψωμί, κι ἐγὼ ἐδῶ πεθαίνω τῆς πείνας! Θα σηκωθῶ καὶ θα πάω στον πατέρα μου καὶ θα του

πω: πατέρα, αμάρτησα στο Θεό και σ' εσένα· δεν είμαι άξιος πια να λέγομαι γιος σου· κάνε με σαν έναν από τους εργάτες σου».

Σηκώθηκε, λοιπόν, και ξεκίνησε να πάει στον πατέρα του. Ενώ ήταν ακόμη μακριά, τον είδε ο πατέρας του, τον σπλαχνίστηκε, έτρεξε, τον αγκάλιασε σφιχτά και τον καταφιλούσε. Τότε ο γιος του, του είπε: «πατέρα, αμάρτησα στο Θεό και σ' εσένα και δεν αξίζω να λέγομαι παιδί σου». Ο πατέρας όμως γύρισε στους δούλους του και τους διέταξε: «βγάλτε γρήγορα την καλύτερη στολή και ντύστε τον· φορέστε του δαχτυλίδι στο χέρι και δώστε του υποδήματα. Φέρτε το σιτευτό μοσχάρι και σφάξτε το να φάμε και να ευφρανθούμε, γιατί αυτός ο γιος μου ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε». Έτσι άρχισαν να ευφραίνονται. Ο μεγαλύτερος γιος του βρισκόταν στο χωράφι· και καθώς ερχόταν και πλησίαζε στο σπίτι, άκουσε μουσικές και χορούς. Φώναξε, λοιπόν, έναν από τους υπηρέτες και ρώτησε να μάθει τι συμβαίνει. Εκείνος του είπε: «γύρισε ο αδελφός σου, κι ο πατέρας σου έσφαξε το σιτευτό μοσχάρι, γιατί του ήρθε πίσω γερός».

Αυτός τότε θύμωσε και δεν ήθελε να μπει μέσα. Ο πατέρας του βγήκε και τον παρακαλούσε, εκείνος όμως του αποκρίθηκε: «εγώ τόσα χρόνια σου δουλεύω, και ποτέ δεν παράκουσα καμιά εντολή σου· κι όμως σ' εμένα δεν έδωσες ποτέ ένα κατσίκι για να ευφρανθώ με τους φίλους μου. Όταν όμως ήρθε αυτός ο γιος σου, που κατασπατάλησε την περιουσία σου με πόρνες, έσφαξες για χάρη του το σιτευτό μοσχάρι». Κι ο πατέρας του, του απάντησε: «παιδί μου, εσύ είσαι πάντοτε μαζί μου κι ό,τι είναι δικό μου είναι και δικό σου. Έπρεπε όμως να ευφρανθούμε και να χαρούμε, γιατί ο αδελφός σου αυτός ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε».

Σχολιασμός

Στη συγκεκριμένη περικοπή ο Ιησούς αναφέρει: ένας άνθρωπος είχε δύο υιούς. Ο ένας υιός, ο νεώτερος ζητά από τον πατέρα του το διαμοιρασμό της περιουσίας ώστε να πάρει το μερίδιό του. Μοιράζει την περιουσία ο πατέρας στα δύο του παιδιά. Ο νεώτερος υιός φεύγει σε χώρα μακρινή στην οποία σπαταλά αλόγιστα το μερίδιό του σε αμαρτωλές καταστάσεις κάνοντας άσωτο βίο. Αφού κατέφαγε όλα του τα χρήματα και δεν είχε τι άλλο να κάνει, έψαξε και βρήκε δουλειά για να βγάζει τα προς το ζειν. Η δουλειά που βρήκε ήταν η ευτελέστερη που μπορούσε να κάνει ένας πιστός Ιουδαίος, τη διαποίμανση κοπαδιού χοίρων. Αφού αναλογίστηκε σε τι άθλια κατάσταση βρισκόταν, συνειδητοποίησε ότι μέχρι και οι δούλοι του πατέρα του ζούσαν σε πολύ καλύτερη κατάσταση απ' αυτή που ζούσε τώρα. Παίρνει τότε την απόφαση να επιστρέψει στο πατρικό του σπίτι, να ζητήσει συγχώρεση από τον πατέρα του και να του ζητήσει δουλειά.

Στο δρόμο της επιστροφής, ο πατέρας του τον προϋπαντεί και διατάζει τους δούλους του να τον ντύσουν με πλούσια ενδυμασία, να του φορέσουν δακτυλίδι και να ετοιμάσουν εόρτιο γεύμα με την ευκαιρία της επιστροφής του υιού του. Ο άλλος υιός, ο μεγαλύτερος, ακούγοντας τη φασαρία που προερχόταν από το σπίτι ρώτησε και έμαθε για την επιστροφή του αδερφού του. Τότε εξέφρασε παράπονο στον πατέρα του ότι ο ίδιος δε διασκέδασε ποτέ με τους φίλους του γιατί ολημερίς δούλευε στα οικογενειακά χωράφια, ενώ άμα τη επιστροφή του αδερφού του, ο οποίος κατέφαγε το μερίδιο της περιουσίας που του αναλογούσε, στρώθηκε και πανηγυρική τράπεζα, κάτι το οποίο φαινόταν εντελώς άδικο προς το μεγαλύτερο υιό.

Ο ευαγγελιστής Λουκάς είναι ο μόνος από τους τέσσερις ευαγγελιστές που μας διασώζει στο 15ο κεφάλαιο του ευαγγελίου του, στους στίχους 11 - 32, την «Παραβολή του Ασώτου Υιού», όπως είναι πλέον γνωστή, ή αλλιώς ως η «Παραβολή του Σπλαχνικού Πατέρα». Πριν ακόμη προχωρήσουμε στην ανάλυση της περικοπής, χρήσιμο θα ήταν να επισημάνουμε την έννοια της παραβολής και τη χρησιμότητά της ως είδος επικοινωνίας στο λόγο του Ιησού με τους ανθρώπους.

«Παραβολή είναι το είδος του λόγου, το οποίο χρησιμοποιεί ο Χριστός για την αποκάλυψη αληθειών που παραμένουν μέχρι εκείνη τη στιγμή άγνωστες» (Χωρεπισκόπου Τριμυθούντος κ. Βασιλείου, Ευαγγέλιο και Ζωή Οι παραβολές, Λευκωσία 1998, σ. 17). Με τον όρο «Παραβολές» τα κείμενα της Καινής Διαθήκης θεωρούν τις μικρές αυτοτελείς διηγήσεις υποθέσεων που περιγράφουν σκηνές, συμβάντα της ανθρώπινης καθημερινότητας. Οι διηγήσεις αυτές τις περισσότερες φορές δεν ήταν πραγματικές, δηλαδή δεν ήταν περιγραφή συγκεκριμένων συμβάντων δεν ήταν πιστή αποτύπωση ρεαλιστικών καταστάσεων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το θέμα το οποίο πραγματεύεται μια τέτοια διήγηση δε μπορούσε να γίνει στην πραγματικότητα. Ο σκοπός για τον οποίο γινόταν χρήση του είδους των παραβολών ήταν η μεταφορά κάποιου μηνύματος. Αυτό πετυχαίνεται με την ένταξη εικόνων από την καθημερινότητα των ανθρώπων και από τις καθημερινές τους ασχολίες (λ.χ. γεωργοί, ψαράδες κ.α.).

Ο Ιησούς Χριστός χρησιμοποίησε ευρέως αυτό το είδος στις ομιλίες του λόγω του ότι το ακροατήριό του αποτελείτο από ανθρώπους απλοϊκούς, καθημερινούς και χρησιμοποιώντας εικόνες που μπορούσαν να δουν στη ζωή τους, στην καθημερινότητά τους, μπορούσαν κάλλιστα να καταλάβουν και να συλλάβουν τα υψηλά νοήματα του λόγου του Θεού. «Κεντρικό θέμα των ευαγγελικών παραβολών είναι η βασιλεία του Θεού ως αποφασιστική παρέμβαση του Θεού στο πρόσωπο του Χριστού εντός της ιστορίας με σκοπό τη σωτηρία των ανθρώπων και η έκκληση

όπως μετανοήσουν οι άνθρωποι για να καταστούν «υιοί της βασιλείας» » (Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδότης Αθ. Μαρτίνο, Αθήνα 1962-1968, τ 10, σ. 21).

Η συγκεκριμένη ευαγγελική περικοπή, όπως έχουμε προαναφέρει, είναι ευρέως γνωστή ως η «Παραβολή του Ασώτου Υιού» ή αλλιώς ως η «Παραβολή του Σπλαχνικού Πατέρα». Πολλά μηνύματα πηγάζουν από την περικοπή αυτή. Κατά κύριο λόγο όμως καλό και πρέπον θα ήταν να εξετάσουμε για ποιο λόγο οι Πατέρες θέσπισαν να γίνεται η ανάγνωση της συγκεκριμένης περικοπής τη δεύτερη Κυριακή του Τριωδίου και ποια μηνύματα θέλουν να κρατήσουμε.

Θαυμασμό προκαλεί η αστείρευτη και αφειδώλευτη αγάπη του Πατέρα προς τους υιούς του και κυρίως προς το νεώτερο υιό του. Παρά την παράλογη απαίτηση του νεώτερου υιού να γίνει διαμοιρασμός της περιουσίας και μετέπειτα ακολούθησε η αλόγιστη σπατάλη της σε ασωτίες και αμαρτωλές ενέργειες, ο Πατέρας στη θέα του υιού του να επιστρέφει στη σιγουριά και ασφάλεια του πατρικού σπιτιού, τρέχει να τον προϋπαντήσει και να τον υποδεχτεί. Ο μετανοημένος υιός επιστρέφοντας στη θαλπωρή του σπιτιού του δεν αποζητά δικαιώματα ως παιδί του, αλλά επιστρέφει με το σκεπτικό να τον δεχτεί ως ένα από τους υπηρέτες του.

Θαυμασμό προκαλεί ακριβώς σε αυτό το σημείο το μεγαλείο της ευσπλαχνίας του πατέρα κατά την υποδοχή του ασώτου. Παρά την πικρία που δοκίμασε από τις πράξεις του υιού του, την αχαριστία και αυθάδεια με την οποία ζητούσε μέρος της περιουσίας που του ανήκε – δημιουργός της περιουσίας φυσικά ήταν ο πατέρας – έντονα αισθήματα χαράς και ευφορίας τον καταλαμβάνουν στη θέα της επιστροφής του ασώτου υιού.

Ένα από τα πολλά μηνύματα που εξάγονται από την περικοπή αυτή και οι Πατέρες της Εκκλησίας, ως γνήσιοι παιδαγωγοί εις Χριστό και καθοδηγητές στην ουράνια Βασιλεία του Θεού, θεώρησαν ως πρέπον την ανάγνωση της συγκεκριμένης περικοπής στη συγκεκριμένη περίοδο που εισερχόμαστε, είναι ότι στο καθετί που μας πικραίνει, ενοχλεί και στεναχωρεί δεν πρέπει να δίνεται συνέχεια. Να είμαστε στη θέση να συγχωρούμε, να κατανοούμε το μέγεθος του λάθους το οποίο διαπράξαμε και να αποζητούμε τη συγχώρεση. Δηλαδή να αντιγράψουμε το μέγεθος της ευσπλαχνίας του σπλαχνικού Πατέρα που παρά τα λάθη του υιού του τον συγχωρεί και τον δέχεται πίσω στην πατρική του αγκάλη.

«Συγχωρώ σημαίνει δίνω σε κάποιον τη συγγνώμη μου ή αποδέχομαι την αίτηση συγγνώμης άλλου, απαλλάσσω κάποιον από το βάρος της ενοχής του»(Λεξικό Μπαμπινιώτη). Συγχώρεση είναι η ανιδιοτελής και έμπρακτη έκφραση αληθινών συναισθημάτων μεταμέλειας και συγχώρεσης προς κάποιο πρόσωπο, το οποίο

πλήγωσε κάποιο με συγκεκριμένη πράξη του. Οι ευαγγελιστές μέσα από τα ευαγγέλιά τους μας παρουσιάζουν τον Ιησού να διδάσκει την έννοια της συγχώρεσης με διάφορα σχήματα όπως το σχήμα συγχώρησης του Θεού - Πατέρα προς τον άνθρωπο και του ανθρώπου προς το συνάνθρωπό του. Καταρχήν ο ίδιος ο Ιησούς θαυματουργώντας επισήμανε τη σχέση που έχει η ύπαρξη της αμαρτίας στη ζωή των ανθρώπων ως προς τις διάφορες ασθένειες, λ.χ. η θεραπεία του εκ γενετής τυφλού, η θεραπεία του παραλυτικού. Κατά την περιγραφή του συμβάντος της θεραπείας του παραλυτικού ο Ιησούς απευθυνόμενος προς τον ασθενή, του λέει : «Τέκνον αφιένται σου αι αμαρτίαι» (Μρκ. 2,5). Αφού κατάλαβε τις σκέψεις των παρευρισκομένων Γραμματέων, στο πιο πάνω συμβάν της θεραπείας του παραλυτικού, εξηγεί ότι είναι καλύτερο αυτό παρά να του έλεγε πάρε το κρεβάτι σου και περπάτα. Έτσι μ' αυτό τον τρόπο επιβεβαιώνει ότι ο Υιός του Ανθρώπου έχει την εξουσία να συγχωρεί αμαρτίες και πάνω στη γη.

Ακόμη ένα ευαγγελικό παράδειγμα συγχώρησης είναι και η σκηνή της Σταύρωσης στο Γολγοθά στην οποία ο Χριστός αναφωνεί προς τον Ουράνιο Πατέρα «Πάτερ άφες αυτοίς ου γαρ οίδασι τι ποιούσι» (Λουκ. 23,34) [Και αυτή η φράση από τη σκηνή της Σταύρωσης διασώζεται μονάχα στο ευαγγέλιο του Λουκά όπως ακριβώς και παραβολή την οποία πραγματευόμαστε!!]. Ο Χριστός πάνω στο Σταυρό μετά από τον εμπαιγμό, τα βάσανα, την ταλαιπωρία, το μαστίγωμα και έπειτα το σταυρικό μαρτύριο, εντούτοις παρακαλεί και προσεύχεται για τη συγχώρεση του ανθρωπίνου γένους για την άγνοια των σταυρωτών Του και όσων Τον χλευάζουν. Παρά τον πόνο και την αδικία, τους συγχωρεί. Επίσης στο Μρκ, 11, 25-26 («Και όταν στήκετε προσευχόμενοι, αφήτε ει τι έχετε κατά τινος, ίνα και ο πατήρ υμών ο εν τοις ουρανοίς αφή υμίν τα παραπτώματα υμών») ο Κύριος μας διδάσκει την ώρα της προσευχής να είμαστε ήδη καθαροί από οτιδήποτε μας έχει ενοχλήσει. Όντας καθαροί μπορούμε να επικοινωνήσουμε με τον Πατέρα στον ουρανό.

Τρανό παράδειγμα διδαχής της Συγχώρεσης από τον Ιησού είναι και το πέμπτο αίτημα της Κυριακής προσευχής «Και άφες ημίν τα οφειλήματα ημών ως και ημείς αφήμεν τοις οφειλέταις ημών» (Μτθ. 6, 12). Ερμηνευτικά προσεγγίζοντας το συγκεκριμένο στίχο φθάνουμε στο σημείο να πούμε «ότι η συγχώρηση, την οποία ζητούμε από το Θεό Πατέρα, έχει ως προϋπόθεση τη συγχώρηση των άλλων από εμάς»(Χωρεπισκόπου Τριμυθούντος κ. Βασιλείου, Ευαγγέλιο και Ζωή Η προσευχή στα Ιερά Ευαγγέλια, Λευκωσία 1998, σ.112). «Αυτή η διπλής όψεως συνδιαλλαγή, συγχώρηση των σφαλμάτων των άλλων και συνδιαλλαγή με εκείνους που έχουν κάτι εναντίον μας, είναι η προϋπόθεση της προσευχής. Δεν σημαίνει ότι είναι προϋπόθεση για να μας συγχωρέσει ο Θεός, αλλά η προϋπόθεση εσωτερικής μας ειρηνεύσεως, ειλικρινούς διαθέσεως έναντι των συνανθρώπων μας και δημιουργίας καταλλήλων συνθηκών για την αποτελεσματικότητα της κοινωνίας

μας με τον Θεό Πατέρα» (ό.π., σ. 115).

Αρκετοί Εκκλησιαστικοί Πατέρες ανέδειξαν την συγχώρεση ως αρετή. Ένας εξ αυτών είναι και ο χρυσορρήμων Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ιωάννης ο οποίος στην εικοστή ομιλία του (ομιλία Κ') αναφέρει ότι μια από τις απαραίτητες προϋποθέσεις προσέλευσης κάποιου στη θεία κοινωνία κατά την Μεγάλη Τεσσαρακοστή, εκτός από τη νηστεία, είναι και η άφεση των αμαρτιών μας και η συγχώρηση των συνανθρώπων μας για πιθανών λάθι και παραλείψεις τους. Όπως γράφει ο θειότατος αυτός Πατέρας «Ως γαρ τον πορνεύοντα και τον βλασφημούντα αμήχανον μετασχείν της ιεράς τραπέζης, ούτω τον εχθρόν έχοντα και μνησικακούντα αδύνατον απολαύσαι κοινωνίας αγίας καιμάλα εικότως» (Ιω. Χρυσοστόμου, Ε.Π.Ε. 32, σ. 614).

Η συγχώρεση είναι γνώρισμα, χαρακτηριστικό του αληθινά μετανοημένου. «Η συγχώρεση των άλλων μας παρέχει την ελευθερία και τη δύναμη, ώστε με παρρησία να ζητήσουμε τη δική μας άφεση από το Θεό» (ό.π., σ. 120). «Ως ο Ληστής βοώ το Μνήσθητί μου ως ο Τελώνης κατηφής τύπτω το στήθος και κράζω, νυν το, Ιλάσθητι ώσπερ τον Άσωτον, ρύσαι με πανοικτίρμον, εκ πάντων των κακών μου Παμβασιλεύ, όπως υμνώ σου την άκραν συγκατάβασιν» (Ωδή θ' Κυριακής Ασώτου). Καλό στάδιο.

Του Πρεσβ. Πολυβίου Λαμπρινίδη